

TÉMA: Môže byť zmluvná pokuta v pracovnej zmluve?

Otázka:

Dobrý deň,

našiel som si v pracovnej zmluve zmluvnú pokutu vo výške XY,- EUR ak by sa zamestnávateľ dozvedel, že popri pracovnej činnosti podnikám. Ja síce podnikám ale nie v činnosti, ktorá je konkurenčná k činnosti môjho zamestnávateľa. Počul som však, že zmluvná pokuta nie je vymožitelná. Mám sa báť?

Odpoveď:

V praxi si často zmluvné strany dohodnú zmluvnú pokutu, ktorá slúži ako zabezpečovací právny inštitút. Jej účelom je najmä dosiahnuť, aby si povinná zmluvná strana pod hrozbou majetkovej ujmy riadne splnila zabezpečovanú povinnosť. Inštitút zmluvnej pokuty je upravený v Občianskom zákonníku a Obchodnom zákonníku.

Zákonník práce upravuje v ustanovení § 20 tri druhy zabezpečovacích prostriedkov, ktoré si môžu zamestnávateľ a zamestnanec písomne dohodnúť na zabezpečenie práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov. Sú to:

1. dohoda o zrážkach zo mzdy,
2. ručenie a
3. zriadenie záložného práva.

V pracovnom práve však nie je možné, aby si zamestnávateľ a zamestnanec dohodli **zmluvnú pokutu pre prípad porušenia povinnosti zamestnanca**.

Jediná výnimka, ktorú Zákonník práce pripúšťa, je možnosť dohodnúť sa na primeranej peňažnej náhrade v zmysle § 83a ods. 5, ktorú je zamestnanec povinný zaplatiť, **ak poruší tzv. konkurenčnú doložku, t.j. záväzok nepracovať u konkurencie po určitú dobu po skončení pracovného pomeru.**

Pokiaľ však máte v pracovnej zmluve dohodnutú zmluvnú pokutu pre iné prípady porušenia povinností, takáto dohoda o zmluvnej pokute je neplatná a zamestnávateľ nemá právo požadovať jej zaplatenie. **V danom prípade tak uplatnenie predmetnej zmluvnej pokuty by znamenalo porušenie práva.**